

М. С. Лемешев, О. В. Березюк

**ОХОРОНА ПРАЦІ. ПІДСУМКОВА ДЕРЖАВНА
АТЕСТАЦІЯ БАКАЛАВРІВ БУДІВЕЛЬНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

М. С. Лемешев, О. В. Березюк

**ОХОРОНА ПРАЦІ. ПІДСУМКОВА ДЕРЖАВНА
АТЕСТАЦІЯ БАКАЛАВРІВ БУДІВЕЛЬНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Навчальний посібник

Вінниця
ВНТУ
2017

УДК 331.45(075)

ББК 65.247я73

Л44

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 9 від 26 січня 2017 р.)

Рецензенти:

М. Ф. Друкований, доктор технічних наук, професор

А. С. Моргун, доктор технічних наук, професор

О. В. Христич, кандидат технічних наук, доцент

Лемешев, М. С.

Л44 Охорона праці. Підсумкова державна атестація бакалаврів будівельних спеціальностей / М. С. Лемешев, О. В. Березюк. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 78 с.

У посібнику викладено загальні вимоги до побудови розділу «Охорона праці» у бакалаврських дипломних роботах, змісту його окремих структурних частин і наведено методики та необхідні довідкові дані для розрахункового обґрунтування рішень з питань охорони праці при їхньому опрацюванні. Наведено чинні в Україні норми охорони праці станом на 2016 р.

Розрахований на студентів вищих навчальних закладів під час підготовки бакалаврів будівельних спеціальностей.

УДК 331.45(075)

ББК 65.247я73

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СПРЯМОВАНOSTІ ТА СТРУКТУРИ РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ».....	4
2 ЗМІСТ РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ»	6
Вступна частина.....	6
2.1 Аналіз небезпечних та шкідливих виробничих факторів у виробничому приміщенні	7
2.1.1 Опис і класифікація нешкідливих та шкідливих виробничих факторів.....	7
2.1.2 Можливі причини виникнення небезпечних та шкідливих виробничих факторів	8
2.1.3 Опис дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів на організм людини.....	8
2.2 Карта умов праці.....	14
2.2.1 Обґрунтування вибору нормованих значень небезпечних та шкідливих виробничих факторів	18
2.2.2 Оцінювання факторів виробничого і трудового процесів	20
2.2.3 Гігієнічне оцінювання умов праці.....	20
2.2.4 Оцінювання технічного й організаційного рівня.....	21
2.2.5 Атестація робочого місця.....	22
2.3 Рекомендації щодо поліпшення умов праці	23
2.4 Розрахунок параметрів захисту від домінуючого шкідливого або небезпечного виробничого фактора	28
2.4.1 Методика розрахунку занулення електродвигуна.....	28
2.4.2 Методика попереднього розрахунку природного освітлення	28
2.5 Висновки до розділу.....	28
Додаток А Нормування параметрів мікроклімату	28
Додаток Б Нормування складу повітря робочої зони.....	28
Додаток В Нормування параметрів освітлення	28
Додаток Г Допустимі норми шуму, інфразвуку та ультразвуку	28
Додаток Д Допустимі рівні вібрації на постійних робочих місцях.....	28
Додаток Е Норми випромінювань	28
Додаток Ж Показники й критерії умов праці, за якими надаються щорічні додаткові відпустки працівникам, зайнятим на роботах, пов'язаних з негативним впливом на здоров'я шкідливих виробничих факторів	28
Додаток И Карта умов праці	28
Додаток К Оцінювання умов праці	28
Додаток Л Довідкові таблиці для розрахунку природного освітлення	28
Додаток М Довідкові таблиці для розрахунку занулення	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28

ВСТУП

Навчальний посібник до виконання розділу «Охорона праці» у бакалаврських дипломних роботах містить дві частини.

Перша частина охоплює загальні вимоги щодо побудови розділу, змісту його окремих підрозділів та пунктів, загального обсягу тощо.

У другій частині наведено методики та необхідні довідкові дані для розрахункового обґрунтування рішень з питань охорони праці при їхньому опрацюванні.

1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СПРЯМОВАНOSTІ ТА СТРУКТУРИ РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

Під час виконання бакалаврської дипломної роботи, згідно зі Ст. 21 Закону України «Про охорону праці» [1] та наказом Міністерства освіти і науки України № 969/922/216 від 21.10.2010 р., обов'язковим є розгляд і вирішення питань з охорони праці, пов'язаних з темою дипломної роботи. Рішення з питань охорони праці повинні містити характер реального проектування, принаймні на рівні технічного завдання, і бути складовою частиною дипломної роботи. При цьому питання з охорони праці мають вирішуватися як в основній технічній частині роботи, так й у відокремленому розділі – «Охорона праці».

У технічній частині роботи, при обґрунтуванні та прийнятті рішень, повинні враховуватись вимоги з охорони праці та прийматись реальні технічні рішення, що забезпечують виконання цих вимог. Прийняті в технічній частині дипломної роботи рішення з охорони праці відображаються в текстовому (з посиланнями на нормативні документи) і графічному матеріалі роботи.

У розділі «Охорона праці» приймаються конкретні реальні рішення з питань охорони праці, які не розглядалися в технічній частині дипломної роботи. З розглянутих у технічній частині роботи питань, у розділі «Охорона праці» наводяться стислі дані описового характеру з посиланнями на відповідні сторінки дипломної роботи і її графічні матеріали, де ці питання викладено більш детально.

У доповненнях до вищезазначеного в розділі «Охорона праці» повинні бути розроблені: аналіз умов праці на робочому місці, карта умов праці, рекомендації щодо покращення умов праці та розрахунок параметрів захисту від домінуючого шкідливого або небезпечного виробничого фактора.

Зміст структурних частин розділу повинен мати творчий характер, а його виклад – відповідний науково-технічний та інженерний рівні.

Не допускається підміняти розробку питань щодо оздоровлення, полегшення та безпеки праці, переписуванням держстандартів, правил, норм, інструкцій та інших нормативних документів з питань охорони праці. Викладати матеріал із прийнятих рішень необхідно в такій формі: «роботою пропонується...», «розробляється...», «відповідно до (дати назву чи посилання на нормативний документ)...», «згідно з проведеними дослідженнями (конструкторсько-дослідницькими даними) рекомендується...», «вивчення показало, що...» і т. д. і т. п.

У кожному окремому випадку зміст і спрямованість розділу «Охорона праці» погоджуються з консультантом з охорони праці.

Структурно розділ «Охорона праці» бакалаврської дипломної роботи, залежно від теми роботи, рекомендується будувати таким чином (X– номер розділу):

X ОХОРОНА ПРАЦІ

Вступна частина.

X.1 Аналіз небезпечних та шкідливих виробничих факторів у виробничому приміщенні.

X.1.1 Опис і класифікація небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

X.1.2 Можливі причини виникнення небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

X.1.3 Опис дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів на організм людини.

X.2 Карта умов праці.

X.2.1 Обґрунтування вибору нормованих значень небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

X.2.2 Оцінювання факторів виробничого і трудового процесів.

X.2.3 Гігієнічна оцінка умов праці.

X.2.4 Оцінювання технічного й організаційного рівнів.

X.2.5 Атестація робочого місця.

X.3 Рекомендації щодо поліпшення умов праці.

X.4 Розрахунок параметрів захисту від домінуючого шкідливого або небезпечного виробничого фактора.

X.5 Висновки до розділу.

Аналіз умов праці наводиться безпосередньо для об'єкта, що розглядається в роботі. Він повинен бути викладений в технічному стилі – роботою прийнято, передбачено і таке інше. Значна частина рішень, залежно від загального обсягу розділу «Охорона праці», може подаватись у загальному вигляді з уточненнями основних особливостей, без графічного матеріалу, схем та ін. Одне з рішень (для домінуючого шкідливого або небезпечного виробничого фактора) повинно бути опрацьовано більш детально, обґрунтовано розрахунками і, за потреби, наведено у вигляді схем або ескізів.

Прийняті рекомендації повинні відповідати вимогам чинних

нормативних документів і виділятися в тексті окремими пунктами чи абзацами. Після кожного пункту рекомендацій необхідно робити посилання на нормативний документ, відповідно до вимог якого прийнято таке рішення. У зв'язку з цим необхідно вести список використаних нормативних документів і цифра у квадратних дужках у тексті повинна відповідати порядковому номеру цього документа в списку.

Загальний об'єм розділу «Охорона праці» становить до **10 сторінок тексту**. Розміщуватися розділ повинен останнім.

Консультант **перевіряє тільки скріплені степлером чернетки, роздруковані на окремих аркушах формату А4 зі шрифтом 14 пт без використання технології друку двох або більше сторінок на одному аркуші**, які вилучає при підписанні титульної сторінки бакалаврської дипломної роботи **після виправлення усіх зауважень**.

2.1 Аналіз небезпечних та шкідливих виробничих факторів у виробничому приміщенні

2.1.1 Опис і класифікація небезпечних та шкідливих виробничих факторів

Виробничі фактори залежно від наслідків, до яких може призвести їхня дія, прийнято підрозділяти на небезпечні та шкідливі.

Небезпечний виробничий фактор – фактор, вплив якого на працюючого у певних умовах призводить до травми або різкого погіршення здоров'я.

Шкідливий виробничий фактор – фактор, вплив якого на працюючого у певних умовах призводить до захворювання або зниження працездатності.

Залежно від рівня та тривалості впливу шкідливий фактор може стати небезпечним. За природою дії на організм людини небезпечні та шкідливі виробничі фактори підрозділяються на чотири групи: фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні.

До фізичних небезпечних та шкідливих виробничих факторів належать фактори, що характеризують технологічний процес (рухомі машини та механізми, рухомі частини обладнання, вироби, заготовки та матеріали, що пересуваються, гострі кромки, заусениці; підвищена або знижена температура поверхонь обладнання або матеріалів; підвищене значення електричної напруги, підвищений рівень статичної електрики) та фактори, що характеризують повітря виробничих приміщень (підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони, метеорологічні умови, підвищений рівень шуму, ультразвукових коливань, вібрації на робочому місці, недостатня освітленість робочої зони і т. п.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України від 22 листоп. 2002 р. № 235-IV «Про охорону праці».
2. ДБН В.2.5-28-2006. Природне і штучне освітлення. – 346 с.
3. Юдин Е. Охрана труда в машиностроении / Е. Юдин, С. Белов. – М. : Машиностроение, 1983. – 432 с.
4. Юдин Е. Я. Борьба с шумом на производстве : справоч. / Юдин Е. Я. – М. : Машиностроение, 1985. – 400 с.
5. Ткачук К. Н. Основы охраны праці : підруч. / Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. – [2-ге видання]. – К. : Основа, 2006. – 448 с.
6. ГОСТ 12.2.003-91. ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности.
7. ГОСТ 12.2.002-75. ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности.
8. ГОСТ 12.2.049-80. ССБТ. Оборудование производственное. Общие эргономические требования.
9. ГОСТ 12.2.032-78. ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования.
10. ГОСТ 12.2.033-84. ССБТ. Рабочее место при выполнении работ стоя. Общие эргономические требования.
11. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці. – К. : Держнаглядохоронпраці, 1986. – 646 с.
12. Правила улаштування електроустановок. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – Х. : «Форт», 2009. – 736 с.
13. ДНАОП 0.00-1.21-98 Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. – К. : Держнаглядохоронпраці, 1998. – 382 с.
14. ДБН В.2.5-27-2006. Захисні заходи електробезпеки в електроустановках будинків і споруд.
15. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
16. Лемешев М. С. Основы охраны праці для фахівців радіотехнічного профілю : навчальний посібник / М. С. Лемешев, О. В. Березюк. – Вінниця : ВНТУ, 2007. – 108 с.
17. ДСН 3.3.6-037-99. Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
18. Березюк О. В. Охрана праці в галузі радіотехніки : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2009. – 159 с.
19. ДСН 3.3.6.039-99. Державні санітарні норми виробничої та загальної вібрацій.
20. ГОСТ 12.1.004-91. ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования.
21. НАПБ Б.03.002-2007. Нормы определения категорий помещений, зданий и наружных установок по взрывопожарной и пожарной опасности.

22. ДБН В.1.1.7–2002. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
23. СНиП 2.09.02-85. Зміна № 1 (національна). Производственные здания. (Наказом Держбуду України від 21 жовт. 2004 р. № 195 набуття чинності встановлено з 1 квіт. 2005 р.).
24. ДСТУ ISO 7240-1:2007 «Системи пожежної сигналізації та оповіщення».
25. ДНАОП 0.00-1.32.01. «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок».
26. Рожков А. П. Пожежна небезпека : навчальний посібник / Рожков А. П. – К. : Пожінформтехніка, 1999. – 256 с.
27. НРБУ-97. Норми радіаційної безпеки України.
28. СанПиН 5804-91. Санитарные нормы и правила устройства и эксплуатации лазеров.
29. СН 4557-88. Санитарные нормы ультрафиолетового излучения в производственных помещениях.
30. НАПБ Б.03.001-2004. Типові норми належності вогнегасників.
31. ДСанПіН 3.3.2.007-98. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин.
32. ДСанПіН 3.3.6-096-2002. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
33. ДСН 239-96. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань.
34. ДСТУ 3254-95. Радіозв'язок. Терміни та визначення.
35. ДБН А.3.2-2-2009. Охорона праці і промислова безпека в будівництві.
36. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серп. 1992 р. № 442.
37. Березюк О. В. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 204 с.
38. Березюк О. В. Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи "Атестація робочих місць за умовами праці" з дисципліни "Охорона праці в галузі" для студентів усіх спеціальностей / Уклад. О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 21 с.
39. Лемешев М. С. Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи "Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" з дисципліни "Основи охорони праці" для студентів усіх спеціальностей / Уклад. М. С. Лемешев, О. В. Березюк. – Вінниця : ВНТУ, 2007. – 61 с.
40. Березюк О. В. Методичні вказівки до опрацювання розділу "Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях" в дипломних проектах і роботах студентів спеціальностей, що пов'язані з функціональною електронікою, автоматизацією та управлінням / Уклад. О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 64 с.

41. Лемешев М. С. Радиоэкранирующие композиционные материалы с использованием отходов металлообработки / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Инновационное развитие территорий : материалы 2-й Междунар. науч.-практ. конф., 25–27 февраля 2014 г. – Череповец : ЧГУ, 2014. – С. 63–65.

42. Лемешев М. С. Будівельні матеріали для захисту від електромагнітного випромінювання / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2014. – Вип. 10 (18). – С. 57–62.

43. Березюк О. В. Використання віртуальних лабораторних стендів для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Основи охорони праці» [Електронний ресурс] / О. В. Березюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців». 09–10.04.2016. – Вінниця : ВНТУ. – 3 с. – Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itpf/2016/paper/viewFile/1437/1131>.

44. Лемешев М. С. Металлонасыщенные бетоны для защиты от электромагнитного излучения / М. С. Лемешев // Вісник Одеської державної академії будівництва та архітектури – Одеса: Зовнішрекламсервіс. – 2013. - №33. – С. 253-256.

45. Сердюк, В. Р. Формування структури анодних заземлювачів з бетелу-м для систем катодного захисту / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев, О.В. Христин // Науково-технічний збірник. Будівельні матеріали, виробництво та санітарна техніка, 2010, Випуск 35. – С. 99-104.

46. Березюк О. В. Фосфогіпсозолоцементні та металофосфатні в'язучі з використанням відходів виробництва [Текст] / М. С. Лемешев, О. В. Христин, О. В. Березюк // Сучасні екологічно безпечні та енергозберігаючі технології в природокористуванні : Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і студентів. – Київ : КНУБА, 2011. – Ч. 1. - С. 125-128.

47. Сердюк В. Р. Фізико-хімічні особливості формування структури електропровідних бетонів / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев, О. В. Христин // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 1997. – № 2. – С. 5-9.

48. Христин О. В. Формування мікроструктури бетонів для захисту від іонізувального випромінювання / О. В. Христин, М. С. Лемешев // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 1998. – № 2. – С. 18 – 23.

49. Сердюк, В.Р. Строительные материалы и изделия для защиты от электромагнитного излучения радиочастотного диапазона / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев // Строительные материалы и изделия. – 2005. – №4. – С. 8-12.

50. Лемешев М. С. Теоретические предпосылки создания радио-поглощающего бетона бетела-м / М. С. Лемешев // Вісник Донбаської державної академії будівництва і архітектури. – 2005. – № 1. – С. 60–64.

51. Сердюк В. Р. Радіо поглинаючі покриття з бетелу-м / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев // Збірник наукових статей „Ресурсоекономні матеріали, конструкції, будівлі та споруди”. – Рівне : НУВГП, 2005. – Випуск № 12. – С. 62-68.

52. Сердюк В.Р. Технологические приемы повышения радиопоглощающих свойств изделий из бетэла-м / В.Р.Сердюк М.С. Лемешев // Строительные материалы и изделия. – 2005. – №5. – С. 2 – 6.

53. Лемешев М. С. Формування структури електропровідного бетону під впливом електричного струму / М. С. Лемешев // Сучасні технології, матеріали і конструкції у будівництві : науково-технічний збірник. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2006. – С. 36–41.

54. Лемешев, М. С. Розробка радіозахисних будівельних матеріалів для захисту від електромагнітного випромінювання / М. С. Лемешев // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві: Збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської наук.-техн. конф. 1-3 березня 2005 року.- Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006.- С.244-250.

55. Сердюк, В.Р. Технологічні особливості формування металонасичених бетонів для виготовлення радіозахисних екранів / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев, О.В. Христин // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2007. – № 4. – С. 58–65.

56. Сердюк В.Р. Радіозахисні покриття варіатропної структури із бетелу-м / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2008. – № 5. – С. 37–40.

57. Лемешев М. С. Теоретичні передумови підвищення довговічності електропровідних бетонів / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Тези доповідей II-ої міжнар. інтернет-конференції «Проблеми довговічності матеріалів, покриттів та конструкцій», 12 листопада 2014 року. Ч. 1. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – С. 21.

58. Лемешев М.С. Покриття із бетелу-м для боротьби з зарядами статичної електрики / М.С. Лемешев, О.В. Христин // Сучасні технології, матеріали і конструкції у будівництві: Науково-технічний збірник. – Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2009. – С. 29-31

59. Березюк О. В. Методичні вказівки до опрацювання розділу "Охорона праці" в бакалаврських дипломних роботах студентів за напрямками підготовки, пов'язаними з функціональною електронікою, автоматизацією та управлінням / Уклад. О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 55 с.

60. Лемешев М. С. Легкі бетони отримані на основі відходів промисловості / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Сборник научных трудов SWorld. – Иваново (Россия): МАРКОВА АД, 2015. – Випуск 1 (38). Том 13. Искусствоведение, архитектура и строительство. – С. 111–114.

61. Лемешев, М. С. Дрібнозернистий бетон з модифікованим заповнювачем техногенного походження / М. С. Лемешев, О. В. Христин, О. В. Березюк // Materiały XI Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa przestrzeń Europy – 2015». – Przemysł (Poland): Nauka i studia, 2015. – Volume 23. Ekologia. Geografia i geologia. Budownictwo i architektura. Chemia i chemiczne technologie. – S. 56-58.

62. Лемешев М. С. Технологічні особливості формування електротехнічних властивостей електропровідних бетонів / М. С. Лемешев, О. В. Березюк, О. В. Христич // Мир науки и инноваций. – Иваново (Россия) : Научный мир, 2015. – Выпуск 1 (1). Том 10. География. Геология. Искусствоведение, архитектура и строительство. – С. 74–78.

63. Лемешев М. С. Комплексна переробка техногенних відходів хімічної промисловості та металообробних виробництв / М. С. Лемешев, О. В. Христич, О. В. Березюк // Materiály XI Mezinárodní vědecko-praktická konference «Aktuální vymoženosti vědy – 2015». – Praha (Czech): Publishing House «Education and Science» s.r.o, 2015. – Díl 7. Fyzika. Matematika. Moderní informační technologie. Výstavba a architektura. Technické vědy. – S. 60-62.

64. Березюк О. В. Комп'ютерна програма "Віртуальний стенд для виконання лабораторної роботи "Дослідження електробезпеки мереж з ізольованою і глухозаземленою нейтраллю напругою до 1000 В"" ("OP_LR_9") / О. В. Березюк // Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 62264. – К. : Державна служба інтелектуальної власності України. – Дата реєстрації : 26 жовт. 2015 р.

65. Березюк О. В. Методичні вказівки до опрацювання розділу "Охорона праці" в бакалаврських дипломних роботах студентів за напрямками підготовки, пов'язаними з функціональною електронікою, автоматизацією та управлінням : [електронне видання] / Уклад. О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/booksnew/book14/>.

66. Березюк О. В. Охорона праці. Підсумкова державна атестація спеціалістів, магістрів в галузях електроніки, радіотехніки, радіоелектронних апаратів та зв'язку : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 102 с.

67. Березюк О. В. Безпека життєдіяльності : практикум / О. В. Березюк, М. С. Лемешев, І. В. Заюков, С. В. Королевська. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 99 с.

68. Березюк О. В. Використання віртуальних лабораторних стендів для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Основи охорони праці» / Березюк О. В. // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців». 09–10 квіт. 2016 р. – Вінниця: ВНТУ. – 3 с. – Режим доступу: <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itpf/2016/paper/viewFile/1437/1131>

69. Березюк О. В. Комп'ютерна програма "Віртуальний стенд для виконання лабораторної роботи "Дослідження виробничого шуму"" ("OP_LR_5") / О. В. Березюк // Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 65185. – К. : Державна служба інтелектуальної власності України. – Дата реєстрації : 05 трав. 2016 р.